

دعا برای مرزبانان اسلام

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدامین صادقی ارزگانی*

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَحَصِّنْ تُغُورَ الْمُسْلِمِينَ
بِعِزَّتِكَ وَأَيِّدْ حُمَاتِهَا بِقُوَّتِكَ وَأَسْبِغْ عَطَايَاهُمْ مِنْ
جِدَّتِكَ.»^۱

اشاره

درباره اهمیت و تأثیر دعا در همه شؤون زندگی انسان همین بس که خداوند به صراحت می‌فرماید: «قُلْ مَا يَعْجَبُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ»^۲ بگو پروردگارم برای شما ارجی قائل نیست، اگر دعای شما نباشد». در این میان، دعا برای دیگران به‌ویژه مرزبانان اندیشه و جغرافیای اسلام اهمیت ویژه‌ای دارد. درباره اهمیت دعا برای دیگران روایات فراوانی وارد شده است؛ به گونه‌ای که ائمه اطهار: و برخی شاگردان آنان در مواردی که مظان استجاب دعاست، همت خویش را به کار می‌گرفتند و تنها برای دیگران دعا می‌کردند.^۳ راز اهمیت دعا برای دیگران این است که دعا برای خود در برخی از موارد به دلایلی مستجاب نخواهد شد، درحالی‌که دعا برای دیگران سبب می‌شود فرشتگان برای دعاکننده دعا کنند و چون فرشتگان بی‌اذن الهی سخن نمی‌گویند و جز مطلوب او را که مطابق صلاح فرد، جامعه و نظام جامع است نمی‌جویند، درخواست‌شان مورد پسند خداست و به یقین برآورده می‌شود؛ پس سود دعا برای دیگران به‌ویژه مرزبانان اسلام، واسطه شدن فرشتگان برای دعاکننده و طلب چندبرابری همان دعا برای او و استجابت یقینی

* نویسنده و پژوهشگر.

۱. صحیفه سجّادیه، دعای ۲۷: «خدایا، بر محمد و خاندان او درود فرست و مرزهای کشور مسلمانان را به عزّت خویش محفوظ بدار و پاسداران آن را به نیروی خود پشتیبان باش و از دارایی خود بخشش فراوان به آنها عطا کن.»
۲. فرقان: ۷۷.

۳. ر.ک به: محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۵۰۸.

دعاست.^۱

مرزداری و اهمیت آن

شایسته است مسلمانان، مرز کشور اسلامی را از نفوذ بیگانگان حفظ نمایند و برای مرزبانان دعا کنند. در اهمیت مرزداری همین بس که امام سجّاد علیه السلام در یکی از دعاها صحیفه سجّادیه به خدا عرض می‌کند: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَحَصِّنْ تُغُورَ الْمُسْلِمِينَ بِعِزَّتِكَ وَأَيِّدْ حُمَاتَهَا بِقُوَّتِكَ وَأَسْبِغْ عِظَايَاهُمْ مِنْ جِدَّتِكَ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَكَثِّرْ عِدَّتَهُمْ وَأَشْحِذْ أَسْلِحَتَهُمْ وَاحْرُسْ حُوزَتَهُمْ وَامْتِنِعْ حَوْمَتَهُمْ وَالْفُجَّعَهُمْ وَدَبِّرْ أَمْرَهُمْ وَوَاتِرْ بَيْنَ مِيرِهِمْ وَتَوَحَّدْ بِكَمَايَةِ مُؤَنِهِمْ وَاعْضُدَّهُمْ بِالتَّصَرُّ؛^۲ خدایا، بر محمد و خاندان او درود فرست و مرزهای کشور مسلمانان را به عزت خویش محفوظ بدار و پاسداران آن را به نیروی خود پشتیبان باش و از دارایی خود بخشش فراوان به آنها عطا کن. شمار آنان را فراوان و سلاحشان را بُرّان کن. حوزه مأموریت آنها را محکم و استوار نگهدار و جایگاه آنان را حراست کن. میان آنان اتحاد و دوستی برقرار کن و کارهایشان را سروسامان ده و لوازم مورد نیاز و مواد غذایی آنها را پی در پی فراهم کن. هزینه زندگی آنها را تنها خود بر عهده بگیر و با یاری خود آنان را حمایت کن».

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «حَرْسُ لَيْلَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ لَيْلَةٍ يُقَامُ لِنُفْسِهَا وَيُصَامُ نَهَارُهَا؛^۳ یک شب نگهبانی در راه خدا از هزار شب عبادت بهتر است؛ آن هم شب‌هایی که روزهایش را روزه بگیرد». در حدیثی دیگر آمده است: «رَبَّاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ شَهْرٍ وَصِيَامِهِ وَمَنْ مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَ لَهُ أَجْرٌ مُجَاهِدٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛^۴ یک روز مرزبانی در راه خدا از یک ماه نماز و روزه [مستحب] بهتر است و کسی که در حال مرزبانی در راه خدا بمیرد، برای او تا روز قیامت پاداش مجاهد [در راه خدا] نوشته می‌شود».

آثار معنوی مرزداری

حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «وَإِنْ مَاتَ مُرَابِطًا جَرَى عَلَيْهِ عَمَلُهُ وَأُجِرَى عَلَيْهِ رِزْقُهُ وَآمِنَ مِنْ

۱. ر.ک به: عبدالله جوادی آملی، بر بال اعتکاف، ص ۱۲۲ - ۱۲۳.

۲. صحیفه سجّادیه، دعای ۲۷.

۳. علاءالدین متقی بن حسام‌الدین هندی، کنز العمال، ج ۴، ص ۲۹۷.

۴. ابن‌ابی‌جمهور احسانی، عوالی اللئالی، ج ۱، ص ۸۷؛ حسین نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۲۸؛ عبدالله جوادی آملی، مفاتیح الحیات، ص ۴۷۲.

الْفَتَّانِ؛^۱ کسی که هنگام نگهبانی و مرزداری از دنیا برود، ثواب کارش برای وی جریان خواهد داشت و از نعمت‌های جاری برخوردار خواهد بود و از فرشته آزمون‌گر [در قبر] در امان خواهد بود». در حدیث دیگری از آن حضرت نقل شده است: «كُلُّ مَيِّتٍ يُحْتَمُّ عَلَىٰ عَمَلِهِ إِلَّا الَّذِي مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَإِنَّهُ يُنْمَىٰ لَهُ عَمَلُهُ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَيَأْمَنُ فِتْنَةَ الْقَبْرِ؛^۲ هرکس بمیرد، نامه عملش بسته می‌شود، مگر کسی که هنگام مرزداری در راه خدا بمیرد که ثواب عمل او تا روز قیامت برای وی رشد داده می‌شود و از امتحان و سؤال قبر نیز در امان است».^۳

دعای امام سجاده علیه السلام برای مرزبانان

با توجه به آنچه درباره اهمیت، آثار معنوی و دیگر برکات مرز داری اشاره شد، چند نمونه از فرازهای دعای نورانی صحیفه سجادیه در این باره بازگو می‌شود:

۱. در فرازی از دعای امام سجاده علیه السلام درباره مرزبانان چنین آمده است: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَعَرِّفْهُمْ مَا يَجْهَلُونَ، وَعَلِّمْهُمْ مَا لَا يَعْلَمُونَ، وَبَصِّرْهُمْ مَا لَا يُبْصِرُونَ؛^۴ خدایا، بر محمد و آل او درود فرست و هرچه را نمی‌شناسند، به آنها بشناسان و هرچه نمی‌دانند، به آنها تعلیم ده و هرچه بینشان بدان نمی‌رسد، به آنها بنمای».

۲. در فراز دیگری به خداوند عرضه می‌دارد: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَنْسِمْ عَنْدَ لِقَائِهِمُ الْعَدُوَّ ذَكَرَ دُنْيَاهُمْ الْخِدَاعَةَ الْعَرُورَ، وَ اَمَحُّ عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفُتُونِ، وَ اجْعَلِ الْجَنَّةَ نُصْبَ أَعْيُنِهِمْ، وَ لَوْحَ مِنْهَا لِابْصَارِهِمْ مَا أَعَدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِنِ الْخُلْدِ وَ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ وَ الْحُورِ الْحَسَنِاتِ وَ الْأَنْهَارِ الْمُطْرِدَةِ بِأَنْوَاعِ الْأَشْرَبَةِ وَ الْأَشْجَارِ الْمُتَدَلِّيَةِ بِصُنُوفِ الثَّمَرِ حَتَّىٰ لَا يَهُمُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ بِالْإِدْبَارِ، وَ لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ عَنْ قِزْنِهِ بِفِرَارٍ؛^۵ خدایا، بر محمد و آل او درود فرست و هنگام لقای دشمن یاد دنیای مکار و فریبنده را از خاطر آنها ببر و از دل آنها اندیشه مال فتنه‌انگیز را محو کن و بهشت را پیش چشم آنان مجسم گردان و آنچه را در بهشت آماده کرده‌ای، از مسکن‌های جاوید و منزلگاه‌های کرامت و حور نیکوروی و جوی‌های روان و نوشیدنی‌های گوناگون و درختان پر بار و دارای اقسام میوه‌ها پیش چشم ایشان ممثل ساز تا هیچ‌یک آهنگ بازگشتن نکنند و اندیشه

۱. علاء‌الدین متقی بن حسام‌الدین هندی، کنز العمال، ج ۴، ص ۲۸۴.

۲. محمد بن عیسی ترمذی، سنن الترمذی، ج ۳، ص ۸۹.

۳. ر.ک به: عبدالله جوادی آملی، مفاتیح الحیات، ص ۴۷۳.

۴. صحیفه سجادیه، دعای ۲۷.

۵. همان.

گریختن از هم‌آورد خود به دل راه ندهد».

۳. در فرازی دیگر امام سجاد علیه السلام می‌فرماید: «اللَّهُمَّ افْلُلْ بِذَلِكِ عَدُوَّهُمْ، وَاقْلِمِ عَنْهُمْ أَظْفَارَهُمْ، وَفَرِّقْ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ أَسْلِحَتِهِمْ، وَاخْلَعْ وَتَأْتِقْ أَفْئِدَتِهِمْ، وَبَاعِدْ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ أَرْوَاحِهِمْ، وَحَيِّرْهُمْ فِي سُبُلِهِمْ، وَصَلِّلَّهُمْ عَنْ وَجْهِهِمْ، وَاقْطَعْ عَنْهُمْ الْمَدَدَ، وَانْقُصْ مِنْهُمْ الْعُدَّةَ، وَامْلَأْ أَفْئِدَتَهُمُ الرُّعْبَ، وَاقْبِضْ أَيْدِيَهُمْ عَنِ الْبَسِطِ، وَاخْرِمِ أَلْسِنَتَهُمْ عَنِ النُّطْقِ، وَشَرِّدْ بِهِمْ مَنْ خَلَفَهُمْ وَنَكَلَ بِهِمْ مَنْ وَرَاءَهُمْ، وَاقْطَعْ بِخَزْيِهِمْ أَطْمَاعَ مَنْ بَعْدَهُمْ؛^۱ خدایا، بدین کار، دشمن آنها را سست گردان و ناخن آنها را برچین و میان آنها و سلاح جنگ جدایی افکن و بند دل آنها را بگسل و میان آنها و توشه آنان فاصله افکن و در راه‌ها سرگردان‌شان‌ساز و از مقصودشان بازدار و مدد را از آنها ببر و شماره آنان را اندک گردان و دل‌هایشان را از هراس سرشار کن و دستان آنان را چنان ببند که هرگز نتوانند گشود و زبان آنها را چاک زن که سخن نتوانند گفت و به پراکندگی ایشان دنباله‌های آنها را هم پراکنده ساز و اینان را عبرت آنان گردان و به سبب زیون‌گشتن اینها امید دیگران را قطع کن».

امام سجاد علیه السلام در ادامه با نفرین دشمنان اسلام، قطع‌النسلی آنان را از خداوند درخواست می‌کند و می‌فرماید: «خدایا، زنانشان را نازا و پشت مردانشان را خشک گردان و نسل چارپایان سواری و شیردو آنها را ببر و آسمان‌شان را رخصت باریدن مده و زمین‌شان را اجازت رویدن نده». این فراز از دعای امام سجاد علیه السلام خاستگاه قرآنی دارد که نفرین حضرت نوح علیه السلام دربارهٔ او چنین بیان می‌کند: «وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا؛^۲ نوح گفت: پروردگارا، هیچ‌یک از کافران را بر روی زمین باقی مگذار». حضرت نوح علیه السلام در تعلیل این درخواست خود از خدا می‌گوید: «إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاَجِرًا كَفَّارًا؛^۳ چراکه اگر آنها را باقی بگذاری، بندگان را گمراه می‌کنند و جز نسلی فاجر و کافر به وجود نمی‌آورند». امام سجاد علیه السلام پس از آن نفرین به خدا عرض کرد: «اللَّهُمَّ وَ قَوِّ بِذَلِكَ مَحَالَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ، وَ حَصِّنْ بِهِ دِيَارَهُمْ، وَ ثَمِّرْ بِهِ أَمْوَالَهُمْ، وَ فَرِّغْهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ، وَ عَنْ مُنَابَذَتِهِمْ لِلْخَلْوَةِ بِكَ حَتَّى لَا يُعْبَدَ فِي بَقَاعِ الْأَرْضِ غَيْرُكَ، وَ لَا تُعَفِّرْ لِأَحَدٍ مِنْهُمْ جَنَّةً دُونَكَ؛^۴ و بدین کارها پشت مسلمانان را قوی گردان و کشورشان را به دژی محکم استوار دار و مال آنان را بارور کن و آنان را از جنگ فارغ

۱. همان.

۲. نوح: ۲۶.

۳. نوح: ۲۷.

۴. صحیفه سجادیه، دعای ۲۷.

ساز تا عبادتت کنند و از کارزار آسوده‌شان کن تا با تو در خلوت به رازونیاز پردازند تا در هیچ جای زمین غیر تو پرستیده نشود و پیشانی برای هیچ کس جز تو به خاک سوده نگردد»^۱.

۴. امام سجاد علیه السلام در ادامه از خداوند درخواست می‌کند که مسلمانان را در هر کجا و هر زمین در برابر دشمنان با امدادهای غیبی خود کمک کند: «اللَّهُمَّ اغْزُبِكُلَّ نَاحِيَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْ يُزَايِهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، وَ أَمِدَّهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطِعِ الشَّرَابِ قِتْلًا فِي أَرْضِكَ وَأَسْرًا، أَوْ يُقَرُّوا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ»^۲.

خدایا، در هر ناحیه مسلمانان را به دفع مشرکانی که در برابر آنان اند برانگیز و با فرشتگان خود پیوسته مددشان کن که آنان را تا پایان زمین هزیمت دهند یا کشته شوند یا گرفتار گردند یا اقرار کنند که تویی خدا و غیر تو معبودی سزاوار پرستش نیست. تویی تنها که شریک و انباز نداری»^۳.

فلسفه دعای امام سجاد علیه السلام برای مرزبانان

این پرسش مطرح می‌شود که چگونه امام سجاد علیه السلام برای مرزبانان دعا می‌کند، در حالی که آنان در خدمت حاکمان ستمکار بنی‌امیه بودند و از آنان حقوق دریافت می‌کردند؟ باید اشاره کرد از گذشته‌های دور مسئله شرکت در جهاد در زمان حکومت جور مورد بحث و نظر بوده است؛ از طرفی فضیلت بالای جهاد و وجوب حمایت از اسلام و مسلمانان، انسان را تشویق به شرکت در چنین جهادی می‌کند؛ از سوی دیگر این جهاد در زمان حاکم ظالم، تأیید و کمک به ایشان است که به یقین مقبول و پذیرفتنی نیست.

نقل شده است شخصی در این باره خطاب به امام رضا علیه السلام می‌گوید: فدایت شوم، شخصی شمشیر و اسب خود را به کسی که به جهاد می‌رود، هدیه می‌دهد و یکی از پیروان شما این دور را از وی می‌گیرد و به جهاد می‌رود. بعد یاران و دوستان با این شخص ملاقات می‌کنند و می‌گویند جهاد با این گروهی که تو با آنها می‌خواهی نبرد و کارزار کنی، جایز نیست؛ پس شمشیر و اسب را برگردان. حال وظیفه وی چیست؟ حضرت فرمودند: «اسب و شمشیر را باید برگرداند». راوی گفت: وی به سراغ آن مردی که این دور را از او گرفته بود رفت، ولی وی را نیافت و وقتی خبر وی را از قومش گرفت، گفتند: او از میان ما رفته و نیست؛ حال چه کند؟ حضرت فرمودند: «وی

۱. ر.ک به: عبدالله جوادی آملی، مفاتیح الحیات، ص ۴۷۵.

۲. صحیفه سجاده، دعای ۲۷.

۳. ر.ک به: عبدالله جوادی آملی، مفاتیح الحیات، ص ۴۷۵.

خود را به دیده بان‌ی مشغول کند و جهاد [مبارزه مستقیم] را رها کند». راوی گفت: در قزوین و دیلم و عسقلان و مانند این شهرها و مرزها می‌تواند دیده بان‌ی کند؟ حضرت فرمود: «آری». راوی: جهاد کند؟ حضرت فرمودند: «خیر، مگر در موردی که بر زمین‌ها و ساختمان‌های مسلمانان بیم و هراس باشد». راوی: اگر روم بر مسلمانان حمله کنند، مسلمانان می‌توانند آنها را تعقیب کرده و با آنها به نبرد پردازند؟ حضرت فرمودند: «فقط دیده بان‌ی کرده و جنگ نکنند، ولی اگر تهدیدی از ناحیه رومیان متوجه آنان شود، می‌توانند با ایشان نبرد و جهاد کنند؛ چراکه این نبرد به منظور دفاع از خودشان است، نه برای کمک و نگهداری سلطان جور». راوی: اگر دشمن به مرکزی که دیده بان در آنجاست بیاید، وظیفه وی چیست؟ حضرت فرمودند: «وی موظف است از مسلمانان و اسلام حفاظت کند و با دشمن به نبرد پردازد، نه اینکه دفاع از ظالمان نماید. دلیل بر وجوب دفاع از اسلام و مسلمانان آن است که ضعیف شدن جامعه اسلامی به ضعیف شدن نام محمد^۹ خواهد انجامید»^۱.

بنابراین اگر چنین جهادی برای حفظ مردم و دفاع از کیان اسلامی باشد، دفاع مقدس و تحسین شدنی است و دعای امام سجاده^۷ نیز برای چنین افرادی است و نه سربازان خودفروخته به حاکمان جور.

دعا برای توانمندشدن امت اسلامی

امام سجاده^{علیه السلام} در فراز دیگری از صحیفه درباره قدرت یافتن مردم ناتوان در برابر دشمنان زورمند و زرپرست دعا می‌کند می‌گوید: «اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمًا أَهْمَهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ، وَ أَحَزَنَهُ تَحَرُّبُ أَهْلِ الشُّرُكِ عَلَيْهِمْ فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَتَعَدَّ بِهِ صَعْفًا، أَوْ أَبْطَأَتْ بِهِ فَاقَّةً، أَوْ آخَرَهُ عَنْهُ حَادِثٌ، أَوْ عَرَضَ لَهُ دُونَ إِزَادَتِهِ مَانِعٌ فَكَتَبَ اسْمَهُ فِي الْعَابِدِينَ، وَ أَوْجِبَ لَهُ ثَوَابَ الْمُجَاهِدِينَ، وَ اجْعَلْهُ فِي نِظَامِ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ»^۲ خدایا، هر مسلمانی که به کار اسلام دل بسته و از اتفاق مشرکان بر ضد مسلمانان اندوهگین است و قصد جنگ و آهنگ جهاد با آنان دارد، ولی ناتوانی او را در خانه نشانیده یا تنگدستی او را بازداشته یا پیشامد دیگری پای او را بسته و مانعی در پیش اراده او پدیدار گشته است، نام او را در زمره پارسایان درج کن و ثواب مجاهدان برای او لازم شمار و او را در سلسله شهیدان و شایستگان قرار ده»^۳.

۱. محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۲۱؛ شیخ صدوق، علل الشرائع، ج ۲، ص ۶۰۳-۶۰۴.

۲. صحیفه سجادیه، دعای ۲۷.

۳. عبدالله جوادی آملی، مفاتیح الحیات، ص ۴۷۸.

ضرورت حفظ ملیت دینی

یکی از نکات مهم در باب دغدغه‌داشتن و دعاکردن برای حفظ مرزها و سرزمین‌های امت اسلامی که در این نوشتار باید اشاره شود، شیوه شناخت آدمی از حقایق هستی و امور دنیایی از امور مربوط به بحث ملیت و مدیّت است. با نگرش قرآنی و بر اساس آموزه‌های اخلاقی و الهی، راه ملیت و تمدن اسلامی از ملیت‌گرایی، نژادپرستی و تمدن‌ضد الهی کاملاً جدا می‌شود. از دیدگاه قرآن کریم، ملیت ما نهفته در متن دیانت ما و تمدن ما عین تدین ماست؛ از این رو اگر آب و خاک ایران برای ما عزیز است، بدان‌روست که این سرزمین مهد تمدن ماست و چون تمدن و تدین ما یکی است، خاک ایران اسلامی دارای قداستی ویژه است و دفاع از آن بر هر مسلمان واجب. بر اساس همین حکم نقلی و عقلی است که شور و نشاط و جوانی با عشق الهی می‌آمیزد و حماسه و عرفان می‌آفریند؛ اما اگر ایران منهای تدین را بنگریم، دفاع عاشقانه و جهاد مخلصانه‌ای را نیز از حدود و مرزها و منابع آن در حافظه تاریخ نمی‌بینیم.

در تاریخ معاصر ایران، هرگاه بیگانگان به مرزهای جغرافیایی ایران تاختند و سخنی از دین و غیرت اسلامی نبود، منابع این مرزوبوم را به غارت بردند و با تصرف سرزمین‌ها ایرانی را نیز تسلیم خود کردند؛ اما هرگاه به مرزهای ایمان و عقیده اسلامی ایرانیان هجوم آوردند، نه تنها سرزمین آنان را نگرفتند و چیزی به غارت نبردند، بلکه سرافکنده و خسارت‌دیده گریختند و ایران همچنان بر مدار عزت و عظمت الهی خویش باقی ماند؛ نمونه برجسته این حقیقت، دفاع سرافرازانه ملت مسلمان ایران در جنگ تحمیلی هشت‌ساله است که تاریخ را به شگفتی و کرنش واداشت.^۱

مرزبانانی واقعی در زمان غیبت

در عصر غیبت، کسانی منتظر حقیقی امام زمان علیه السلام هستند که از سویی اهل معرفت و فکر و ذکرند و با دعا و نیایش، خواست و اندیشه و رازونیا از انسی دارند؛ از سویی دیگر بر اساس «لَبِيعَدَنَ أَحَدُكُمْ لِيُخْرَجَ الْقَائِمَ وَ لَوْ سَهْمًا»^۲ باید هرکدام برای خروج قائم اگرچه با تهیه کردن یک تیر آمادگی پیدا کند؛ آماده جهاد، شهادت، حماسه، ایثار و نثار. زاهدان و عابدانی که پیوندی با جهاد و شهادت و مبارزه ندارند، خواسته یا نخواستار دوستدار امام غایب‌اند نه امام قائم و چون آن

۱. ر.ک به: عبدالله جوادی آملی، تفسیر موضوعی قرآن کریم، ج ۱۵، ص ۲۶۹-۲۷۰.

۲. محمد بن ابراهیم نعمانی، الغیبه، ج ۱، باب ۲۱ ما جاء في ذكر أحوال الشيعة عند خروج القائم عليه السلام و قبله و بعده، ص ۳۲۰؛ محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار ج ۵۲، ص ۳۶۶.

حضرت ظهور کند، چنین افرادی اولین کسانی اند که از او رخ برمی تابند و دستوره‌های مبارزه‌آموز و سیرت‌های مخاطره‌آمیزش را نادرست خواهند دانست. مطلوب اینان، غایب آل محمد است نه قائم آل محمد سَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ.

آنان که در کنار زهد و پارسایی، در عرصه‌های علمی و عملی هم اهل میدان جهاد، مبارزه و شهادت‌اند و خویش را برای یاری و حمایت امام‌شان (هرچند به آماده‌کردن یک تیر) مهیا کرده‌اند و آماده دفاع از مرز دین و حریم قرآن و عترت‌اند و از غیر خدا نمی‌هراسند و سلاح در کف، اهل زمزمه و مناجات‌اند، منتظران راستین ولی عصر و مشتاقان قائم آل محمدند. آن‌که می‌خواهد صدق انتظارش را بیازماید، باید ببیند علاقه‌مند امام غایب است یا مشتاق امام قائم تا بداند منتظر حقیقی امام عصر است یا عنوان انتظار آن حضرت را به گزاف بر خود بسته است.^۱

کتاب‌نامه

قرآن کریم

۱. ابن‌ابی‌جمهور احسائی، محمد بن علی، عوالی اللئالی، قم: السید الشهداء، ۱۴۰۳ ق.
۲. ترمذی، محمد بن عیسی، سنن الترمذی، تحقیق: شاکر احمد، چ ۱، قاهره: دار الحدیث، ۱۴۱۹ ق.
۳. جوادی آملی، عبدالله، امام مهدی ع موجود موعود، چ ۶، قم: نشر اسراء، ۱۳۸۹ ش.
۴. _____ بر بال اعتکاف، چ ۲، قم: نشر اسراء، ۱۳۹۴ ش.
۵. _____ تفسیر موضوعی قرآن کریم، ج ۱۵ (حیات حقیقی انسان در قرآن)، چ ۲، قم: نشر اسراء، ۱۳۸۴ ش.
۶. _____ مفاتیح الحیات. چ ۲۱۱، قم: نشر اسراء، ۱۳۹۶ ش.
۷. شیخ صدوق، محمد بن علی، علل الشرائع، چ ۱، قم: کتاب‌فروشی داوری، ۱۳۸۵ ش.
۸. علی بن حسین علیه السلام، امام سجاد، صحیفه کامله سجادیه، چ ۲، تهران: پیام عدالت، ۱۳۹۱ ش.
۹. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، محقق: علی‌اکبر غفاری، مصحح: محمد آخوندی، چ ۴، تهران: دار الکتب الإسلامیة، ۱۴۰۷ ق.
۱۰. متقی هند، علاء‌الدین متقی بن حسام‌الدین، کنز العمال فی سنن الاقوال و الافعال،

۱. عبدالله جوادی آملی، امام مهدی ع موجود موعود، ص ۱۸۱.

[بی جا]: النشر التراث الاسلامی، ۱۳۸۹ ق.

۱۱. نعمانی، محمد بن ابراهیم، الغیبه، تهران: صدوق، ۱۳۹۷ ق.

۱۲. نوری، حسین، مستدرک الوسائل، ج ۱، قم: مؤسسه آل البيت علیهم السلام لاحیاء التراث، ۱۴۰۸ ق.